

« gensis contrariam sustinet opinionem, ait enim : « Judæum genere fuisse virum hunc, vix dubium est ; qui per se ipse, aut certe cum parentibus habitationem e Cyrenaica regione in Jerosolymam transtulerit. Judæos enim in Libyam usque, et Cyrenen dispersos fuisse, testantur Act. « ii, 10, et vi, 9. » S. Thomas quoque per Simonem hunc Cyrenæum populum gentilem intelligit, qui Crucem Domini amplexatus erat; de quo Psalista prophetaverat, dicens : *Populus quem non cognovi, servivit mihi, in auditu auris obedivit mihi.* Idem porro Doctor Angeicus cognomen Cyrenæus interpretatur, *hæreditas pretii.* De gentibus autem Regius vates in hæc verba vaticinatus fuerat³: *Postula a me, et dabo tibi gentes hæreditatem tuam;* per quod, ut Albertus Magnus ait, « significabatur, quod gentilitas citius ad communicationem crucis per fidem veniret, quam circumcisio: circumcisio enim crucem Salvatori paravit, et hanc gentilitas ab humeris Domini portandam assumpsit. » In cuius confirmationem servit sequens observatio, scilicet quod Salvator noster hunc paganum hominem non sine grandi mysterio tunc pridem ad pondus crucis suæ portandum admiserit, postquam ab Hebraismo extra Jerosolymum ejectus fuerat; per hoc enim insinuabatur, gentiles tunc pridem in Hebræorum locum fuisse substitutos, eisque legem Evangelicam collatam fuisse, postquam ab hoc populo reprobatus fuit; Christus namque ait⁴: *Non sum missus, nisi ad oves, quæ perierunt domus Israel.*

5. — Quemadmodum suppositis per transversum in formam crucis Jacobi patriarchæ manibus Manasses hæreditatem, quæ alias ei jure debebatur, amisit, ita sub cruce frater major, id est Israel, hæreditatem quæ alias ei jure debebatur, perdidit, eaque se dignum minor constitut, id est, populus gentilis : « Non ergo fortuitum, » inquit S. Leo⁵, « sed figuratum, et mysticum fuit, ut Judæis in Christum sacerdibus. ad compatiendum ei peregrinus accurreret, dicente Apostolo : *Si compatis timur et corregradibimus; ut sacratissimo Salvatoris opprobrio, non Hæbreus quisquam, nec Israelita, sed alienigena subderetur, per hanc enim translationem, a circumcisione ad prepucium, a filiis carnalibus ad filios spirituales, immaculati Agni propitiatio, et omnium sacramentorum plenitudo transibat.* »

6. — Simon de Cassia ait⁶: « Profunde penetrare oportet, quod in his actionibus obvelatur et quod in tanta comitiva Christi, hominum, atque mulierum diversimode comitantium, solus nomine proprio Simon hic descriptus, per filios nominatur, et lignum portans Christum sequitur

³ LUC. BRUG., in Matt. — ² Ps. XVII, 44. — ³ Ps. II, 8. — ⁴ MATT., XV, 26. — ⁵ S. LEO, s. 8 de Pass. — ⁶ SIMON DE CASS. I. XIII.

« præeuntem. » Victor Antiochenus in ea est opinione, quod eo tempore quo tres primi Evangelistæ passionis Dominicæ conscriperunt seriem, hic Simon una cum filiis suis etiamnum in vita mortali superstes fuerit, ideoque Evangelistæ ut Historiam hanc majori cum fundamento authenticarent, ad majorem veritatis attestationem, nomen, cognomen, patriam et progeniem expresserint. S. Paschiasius ait: « Ideo quia magnum in eo formatur sacramentum ab Evangelistis tam diligenter quis sit, et unde sit, commendatur, erat enim ex gentibus qui non fortuito obviam venit, sed ex providentia Dei, ut in eo jam monstraretur, quod gentes crucem Christi portare deberent, et comparticipes Passionis ejus fieri. Indignus enim erat quilibet Judæus crucem Christi portare. » Supracitatus Victor Antiochenus ait¹: « Dominus noster intra et extra civitatem tantisper crucis suæ molem balulavit, donec tandem obviam venit Simon Cyrenæus, qui militum imperio adactus, delassatum Jesum eo onere sublevavit. » At vero dicet forsitan aliquis ex quo summus Simoni Cyrenæo honor deferebatur in eo, quod ad crucem Redemptoris, quæ postea diadematis Imperatorum imposta fuit, post Christum portandam adhibitus fuit; cur tantam adhibuit industriam, et resistantiam, ad hoc, ut se ab hoc obsequio subducere posset? Ex quo eodem dubio utique permotus fuit doctissimus Salmeron, ut in hæc verba hunc Simonem alloqueretur : « Noli, o Simon, erubescere de cruce Christi. quam gestas, quia quod tuis humeris portas, erit oculis regum adorandum, Imperatorumque brachiis reverenter, et peramanter amplexandum. » Respondet itaque, quod tametsi honor ille, quem Christus huic Simoni deferri disposuerat, per maximus esset; ipse tamen etiamnum sufficiens ad hoc lumine imbutus non erat, ut honorem hunc agnoscere, aut discernere posset, quia² *animalis homo non percipit ea, quæ sunt spiritus Dei.* Nondum hujus sub hac cruce in subsidium Christum portata, latentis mysterii habebat notitiam illam, quam sibi postea acquisivit; et ideo tam invitus ad crucem Christi apprehendendam accessit, quia eo tempore vel solus crucis contactus coram mundo summe probrosus erat. Lucas Brugensis ita scribit³: « Cum nullus adesset, qui infame, nefastumque lignum, vel pretio portare vellet, (tantæ erat ignominiae in illo spectaculo crucem ferre) milites, qua fuere audacia, virum hunc rusticum, ignobilem et pauperem, in itinere venturum coegerunt, ut ferret; crucemque ex Jesu humeris in ipsius humeros transtulerunt, non ut Jesu parcerent, aut eum onere levarent, sed ut majoribus eum suppliciis robore integrum servarent, et ut minori cum impedimento ipsi illuderent : de-

¹ VICT. ANTIQ., in Marc. — ² I COR., II, 14. — ³ LUC. BRUG., in Matt.

« nique ut festinantes citius absolverent negotium occidendi. » Porro quantum ex historia Evangelica colligitur, tametsi hic homo a principio, ne crucem ferret, plurimum recalcitrarit: attamen in progressu itineris ponderosissimum hoc lignum ad montem Golgotha usque sine ulla renitentia portavit, imo valde est verisimile, quod benignissimus Salvator, eidem interius excessivum gaudium communicarit, ut adimpleretur, quod mellifluus Bernardus postea in hæc verba scripsit: « Vident cruces nostras, sed non videntunctiones nostras. » Nam vero crux a principio ponderosa videtur esse, et aspera; quando vero is, qui illam portat, libenter eam amplexatur ob Christi amorem, suavis efficitur. Crux porro Hebreis omnibus horror erat, secundum illud : *Maledictus omnis qui pendet in ligno.* Gentiles similiter priusquam converterentur ad Christum crucem exhorrescebant, ac proinde Apostolus ait¹ crucem fuisse *Judæis quidem scandalum, gentibus autem stultitiam*: attamen postquam Regia vexilla insignire, et in coronis Imperatorum portari coepit, quis eam non impense veneratur? Et quidem pondus hoc crucis tanto nunc est ad portandum facilius, quanto nos Salvator noster non ad portandum crucem suam invitat quam Simon Cyrenæus portavit, sed solum dicit : *Tollat crucem suam:* « Non meam, » inquit S. Thomas a Villanova, « nam meam non poterit; gravissima est enim, quam nullus puri hominis humerus portare sustineat. »

7. — Enim vero ea quæ in hac Simonis Cyrenæi actione involvuntur mysteria, multa prorsus sunt et magna, Lucas Brugensis ait²: « Sustulit quidem Simon crucem coactus, ut et nos plerique omnes, non nisi coacti patimur adversa pro Jesu; sed felix necessitas, quæ ad meliora compellit, ubi militum aliorumque violentia impiorum salutem nobis et gloriam parit? » Idem auctor paulo ante de hoc fortunato Cyrenæo dixerat: « Felix Simon, qui in cruce ferenda Jesu socius fuit; nam sicut socius fuit passionis, ita fuit et gloriæ, quam ad hunc usque diem Evangelicus historicus celebris obtinet: atque hac re significatum est, multos fore qui in cruce portanda Jesum essent secuturi. » Porro hic Simon Cyrenensis ad sanctam Christi fidem conversus fuit, Alexander autem, et Rufus filii ejus, quorum alios inter Evangelistas Marcus meminit, insignes Ecclesiæ Dei sancti evaserunt. Etenim Rufus primum Theabarum, ac postea Tortose in Hispania factus est episcopus, quorum dies natalitii XII novembbris quotannis celebrantur. S. Polycarpus, in Epistola quadam ad Philippum inter cetera ita scribit: « Rogo omnes vos insistere verbo justitiae, et patientiae, quam oculate vidistis non solum in beatissimis istis, Ignatio, Zosimo,

¹ I COR., I, 23. — ² LUC. BRUG., in Matt.

« et Rufo, sed et in aliis, qui in vobis sunt. » S. Alexander vero a V. Beda in Martyrologium ad xi Martii relatus legitur.

8. — *Nomine Simonem.* Lucas Brugensis de hoc nomine in hæc verba scribit¹: « Judaicum est nomen commune cum Petro, quod interpretatur, obediens, » S. Paschiasius inquit²: « Nec immerito Simon vocatur, quod interpretatur obediens, quia nemo Crucem Christi, nisi obediendo portat. Unum ergo est, sive dicamus Simon, aut Simeon quia utrumque nomen juxta proprietatem Hebrew sermone obedientiam sonat. Et ideo unus eorum post Jesum crucem in angaria portare festinat, alter vero suscipiens eum in manibus suis, ad templum Jerusalem exultans ferre inter brachia quamvis jam senex, gaudet; uterque tamen eorum obediendo promeruit, ut dignus tanto munere esset, quæ licet angaria vocetur, nunquam tamen digne nisi obediendo fertur. » S. Laurentius Justinianus similiter ait³: « Simon iste obedientium figuram præfigurat mystice, qui in Ecclesia ad hæreditatem cœli properare vindicatur, non voluntarie, sed coacte crucem penitentie bajulantes. Quot enim temporibus nostris in sinu suo sancta mater fovet Ecclesia, qui habentum religionis assumunt, Dei mandata speciente nus servant, carnem suam vigiliis, ac jejunis macerant, sed mentem ab omni spirituali disciplina plena vacuam gerunt? » S. Gregorius ad factam a Cyrenæo in principio resistantiam se reflectens, inquit⁴: « Quod enim per angariam agimus, non ex studio amoris operamur. Crucem ergo Jesu in angaria portare, est afflictionem abstinentiam pro alia quam necesse est intentione tolerare. » S. Thomas similiter dicit: « Quod dicitur: Coegerunt eum, significat illos, qui interius crucem ferunt, quia non propter Deum, sed propter mundum. » Denique Hugo Cardinalis ita scribit⁵: « Per istum Simonem, qui portat crucem in angaria, significantur hypocritæ, qui labores multos sustinent in hoc mundo pro laude humana crucem alienam portant, suam portant crucem, qui pro Christo laborant. »

9. — *Venientem de villa.* S. Marcus hanc addit circumstantiam, quod scilicet venerit de villa in Jerusalem: « Ex agro cure; erat enim agricola, » inquit Lucas Brugensis⁶, qui exinde sequentem mortalitatem ex Theophylacto deducit. Ait enim Theophylactus⁷: « Ille potest fieri subditus Christi, et tollere crucem suam, qui virtutis operarius est, qui venit a villa relinquens mundum et ea quæ sunt in mundo, et ad Jerusalem illam supernam et liberam tendit. » Observandum est præterea

¹ LUC. BRUG., in Matt. — ² S. PASCH., ib. — ³ S. LAUR. JUST., de Triump. Christi agon. — ⁴ S. GREG., I, VIII Mor. — ⁵ HUG. CARD., in Marc. — ⁶ LUC. BRUG., ib. — ⁷ THEOPH., in Luc.

Christum neminem illorum crucis suæ fecisse particem, qui e Jerosolyma egrediebantur in villam, sed illum solum, qui de villa exibat in Jerusalem, per hoc namque nobis insinuatur, illos ad participandum passionis suæ fructum, et ad crucem Christi portandam esse idoneos, qui se a deliciis, ab amoenitatibus recreationum, et gaudiorum separant, ut ad pietatem, et religionem se recipient; hæc enim per Jerosolymam denotatur, dicente Theophylacto¹: « Crux est mortificatio affectionum. » Qui idem paulo ante dixerat: « Si bene animadverteris, invenies non aliter regnare in nobis Jesum, nisi per affectionem, atque ita qui in deliciis vivunt, inimici sunt Christi. » Rupertus Abbas dicit²: « Exeamus, inquit Apostolus, ad eum extra castra, impropterum ejus portantes; et non sicut ille Simon, qui portavit quidem post eum crucem, sed ipse crucifixus non est, sed ita crucem ejus tollamus, ut nos ipsos cum virtutis, et concupiscentiis crucifigamus; et cum tempus, vel causa postulat, ejus qui passus est pro nobis, regnus nobis exemplum, vestigia sequamur. »

10. — Imposuerunt illi crucem portare post Jesum, inquit S. Lucas. Porro Redemptor noster ad crucem suam portandam nos invitans, simul præcepit ut illam post eum portemus: *Tollat crucem suam, et sequatur me;* non dicit: *Præcedat me,* quia sunt nonnulli, qui de propria virtute presumentes, se magna operari posse confidunt, absque eo, quod suam in Deo repositam habeant fiduciam, hi cum S. Petro turpiter cadunt. Unde S. Paschasius ait: « Nec præcedit qui crucem Christi portat, sed sequitur, sicut ipse ait: *Qui vult venire post me tollat crucem suam, et sequatur me.* Non enim suam, sed nostram portat crucem, et ideo jubemur nos nostram portare crucem, quia etsi sua est, in qua patitur homo Deus, nostra tamen est, qua redimimus, et salvamur. » Crux illa super qua omnia peccata nostra exonerata erant, nobis debebatur ac proinde non sine mysterio postquam Christus illam portasset, homini imposta fuit; sed per hoc illam nobis debitam fuisse denotatur. Unde S. Cyrillus Alexandrinus ait³: « Dominus quidem noster Jesus Christus debitam nobis bajulans crucem, et hoc propter nos, non erubescit; nos autem calamitosi: quorum mater hæc terra est, qui ex nihilo ad esse producti sumus, non audemus labores vel parvos pro pietate suspicere sed si forte pro Christo quidquam nobis acciderit erubescimus, » ubi specialiter observanda sunt verba illa: *Debitam nobis bajulans crucem.* S. Athanasius pariter ait⁴: « Principio quidem suam sibi crucem ferebat, ultra enim ad mortem tendebat, ac rursum eamdem gestavit Simon homo, et cruce.

¹ THEOPH., in Luc. — ² RUP. AB., l. XIII in Joan. — ³ S. CYR. ALEX., l. XII in Joan. — ⁴ S. ATHAN., de Pas.

« ut omnibus innotesceret, Dominum non suam mortem, sed hominum subire. » Salmeron aliam quamdam valde utili hinc eruit moralitatem, inquiens: « Observa Christum cœpisse ferre crucem, non tamen in fine usque pertulisse, quia voluit te docere, ut incipias quædam bona opera, et si per alios complenda, et perficienda. » Vel etiam dici potest, quod cum speciali mysterio crucem non semper portare, sed eam quoque bajulari a nobis voluerit, ut inde intelligeremus, parum nobis ejus crucem profutram esse, nisi et nos ex parte nostra eidem cruci cooperemur, ejus pretium in Sacramentis, velut in deposito, conservatum, nobis applicando. Et hoc forsitan Apostolus hisce verbis insinuare voluit¹: *Adimpleo ea quæ desunt passionum Christi, in corpore meo,* per hoc namque nequaquam dicere voluit, passionem Redemptoris in semetipsa defectuosam esse, sed potius insinuare intendit, passionem et crucem Christi nobis proficac futuram, si inæstimabilem ipsius pretium pro salute animæ nostræ adhibeamus, eam in sanctis, et virtuosis operibus nostris imitando et vivaciter exprimendo.

11. — In hac quoque actione considerari potest, quam sit verum quod idem S. Paulus Apostolus ait²: *Fidelis autem Deus est, qui non patietur vos tentari supra id quod potestis; sed faciet etiam cum tentatione proventum, ut possitis sustinere.* Enimvero cum Filius Dei omnino quasi ex perpessis tormentis exsanguis, omnibusque viribus destitutus, iter illud cruce tam ponderosa onustus prosequi non posset, Æternus Pater illi de hoc Cyrenæo prospexit, ut nos doceret, se minime passurum esse, onus aliquod adversitatis nobis imponi, quod debilitatis nostræ superet capacitatem, quia vult facere cum tentatione proventum: *Ipse enim scit figuramentum nostrum.* Verum enim vero sciscitari quis merito posset, cur crux Christi (quæ adeo sublimiter honorata fuit, ut eam ipsimet quoque imperatores triumphali apparatu in humeris suis portare non erubuerint); non potius humeris Nicodemi Principis Synagogæ, vel Josephi ab Ariathæa nobilis decurionis, vel S. Petri, qui Vicarius Christi in terris postea declaratus fuit, vel alterius cuiuspiam discipuli Christo præ ceteris acceptissimi imposta fuerit? Respondetur, id factum esse, quia *ipse scit figuramentum nostrum*; si enim Apostoli, qui immediati scholæ Christi discipuli fuerunt, quique præcedenti vespre, tum per sanctissimæ Eucharistiaæ Sacramentum, tum per prolixum a Christo post ultimam Cœnam habitum sermonem, corroborati et præmuniti fuerant, nihilominus ob mortis metum, aliquos humanos respectus in turpem se fugam receperunt: quanto magis timeri poterat, ne Nicodemus, qui ob metum

¹ COLOS., I, 54.

Judæorum nocturno tantum tempore Christum convenire et cum eo loqui consueverat; non solum a pondere et ignominia crucis portandæ se subtraxisset, verum insuper manifesto exponeretur periculo Christum negandi, quemadmodum paulo ante a S. Petro infelicit factum fuerat.

DISCURSUS VII.

DE VARIIS FINIBUS, OB QUOS MULTI CHRISTUM SEQUEBANTUR; QUI NON SINE MYSTERIO FILIAS JERUSALEM, UT SUPER SEIPSAS FLERENT, PATERNE COMMONUIT.

IDEA SERMONIS. — 1. Describuntur variis fines propter quos tanta turba Christum passurum fuit insecura. — 2. Quare Christus jam fuerit locutus cum his mulieribus, non obstante altissimo silentio in prioribus calumniis. Quare Christus prohibet mulieres illas super se flere. — 3. Salubre est pro peccatis et pro affectu flere. — 4. Charitas inscripta seipso. — 5. Jerusalem: propter ingratitudinem funditus eversa est. Describuntur virtutes Christi ab ipso factæ.

Sequebatur illum multa turba populi et mulierum quæ plangebant et lamentabantur eum. Luc., xxiii, 27.

1. — S. Bernardinus multos insinuat fines, ob quos innumera populi multitudo Christum ad montem Calvariae usque prosequebatur; ait enim¹: « Aliqui tot signorum ultra omnem humanam potestatem factorum, consciæ existentes, si quid in mortis articulo faceret pro seipso, visere quærebant, qui tot signa in alios faceret, qui etiam tres mortuos ab inferis suscitavit. Mira quippe consideratione tenebantur, si volebat ipse ad tartarea loca descendere, a quibus illos revocaverat; aut si aliqua insolita potentia de eorum manibus laberetur: aut si aliter per signa innocentia moreretur et in ipso actu moriendo persisteret: si hunc Deus requireret desuper; si sibi aliquid novi advenisset, qui tot nova in sæculo operatus est; si quispiam pro ipso consurgeret; si nova sedatio, aut tumultus pro illius libertate oriaretur. Porro curiositas multos adduxerat in sequelam. » Dionysius Carthusianus aliquos, licet paucos, Christum secutos fuisse existimat, ex motivo compassionis. Ita enim scribit²: « Quidam sequebantur compatiendo, sed multo plures deludendo et crucifixionem ejus optando, imo quo ante famosior fuit, eo plures secuti sunt ad videndum spectaculum. Fuerunt quoque ibi aliqui viri discipuli et amici Christi, ut Nicodemus, Joseph. Joannes Apostolus, et forte Gama-liel, et alii, qui licet vehementer dolerent, fletum tamen pro posse represserunt. » Didacus Stella

¹ S. BERN., t. I, s. 53, a. 4. — ² DION. CAPT., in Luc.

totam hanc Christum sequentem multitudinem in quatuor dividit partes, inquiens³: « Prima erat carnificum, quæ eum trahebat et premebat. Secunda Judæorum, qui eum irridebant. Tertia eorum, qui ad videndum spectaculum venerant. Quarta amicorum, qui anxie lugebant. Tu etiam Christi passionem si non doles, nec luges, sed in hac vita dies transis risu, deliciisque, signum maximum est, quod non es de turba amicorum Christi. » S. Anselmus, in Dialogo de Passione, insolentiam quoque insinuat puerorum, qui Christum crucem suam bajulantem sequebantur; ait enim⁴: « Sequebantur etiam pueri projicientes lumen et lapides in eum. » Imo illi ipsi qui antea ipsi tanquam vero Messia acclamarant, nunc ipsum variis impropriis divexabant. Eu verba ipsiusmet Anselmi, in persona Beatissimæ Virginis ita loquentis: « Conversus autem filius meus ad mulieres res, dixit: Filiz Jerusalem, nolite flere super me, sed super vos ipsas flete et super filios vestros, qui lutum et lapides mittunt in me, nescientes quid faciunt. » Neque enim intelligebant, quod lapides illi, non multo post tempore, casuri essent super ipsos, in publico urbis Jerosolymitana exterminio, dicente ipsomet Christo⁵: Non relinquunt in te lapidem super lapidem, eo quod non cognoveris tempus visitationis tuae: idque in justam et condignam mortis suæ poenam. Theophylactus in Lucam scribens, hunc turbarum Christum sequentium comitatum, inter quos nonnulli plorabant, hoc praesigurasse opinatur, quod scilicet etiam multi ex Judæis Christi doctrinam, fidem et disciplinam amplexaturi essent; ait enim⁶: « Insinuat, quod magna multitudine Judæorum, etiam post crucem, credet in Christum; hoc enim est sequi. » Denique credibile est, multos in illa sequentium turbarum multitudine fuisse, qui, utpote multis et magnis ab ipso beneficiis cumulati, ex motivo compassionis et gratitudinis ipsum ad locum supplicii usque fuerunt prosecuti. Inter quos certum est, fuisse S. Veronicam, quæ ipsum associans, velum capitum sui Domino porrexit, ut sudorem vultus sui abstergeret, in quo velo effigies et imago Salvatoris in tribus distinctis partibus impressa remansit, quæ hic Romæ in Basilica S. Petri summa cum fidelium venerazione sœpius exhibetur.

2. — Et mulierum quæ plangebant et lamentabantur eum. « Hierosolymitarum præcipue, » inquit Lucas Brugensis, qui et addit⁷: « Nota quod mulieres planxisse dicuntur, non viri. Vel enim viri ipsi damnaverant et ad crucem postulaverant Jesum; ac proinde sequebantur, ut morientem laeti aspicerent, ut ait Beda. Vel quia non perinde ad plantum proclives sunt, ac mulieres.

³ DID. STELLA, in Luc. — ⁴ S. ANSELM., d. de Pass. — ⁵ LUC., xix, 44. — ⁶ THEOPH., in Luc. — ⁷ LUC. BRUG., in Luc.

« Nec carebat periculo viris, se monstrare palam « amicos Jesu, et ideo non ausi sunt palam dolorem prodere. *Lamentabantur* (inquit de mulieribus), « desflebant, deplorabant modis omnibus ejus vi- « cem, non humano solum (nec in latrones lamen- « tatae dicuntur), verum etiam grato et pio affectu, « virum innocentem et justum, deque omnibus « optime meritum, ad crudelissimum crucis sup- « plicum rapi. » Didacus Stella ibidem quoque multos ferventes Christi discipulos præsentes fuisse existimat; quod vero sole nominentur mulieres, illius hanc assignat rationem¹: « Quia fæmineus « sexus, tanquam contemptibilior, liberius poterat « principibus sacerdotum præsentibus, quid contra « eorum malitiam senserint, ostentare; ideo præ- « cipue dicuntur mulieres hic flevisse. » S. Leo in sermone x de *Passione* eam quam hic sexus flevendi facilitatem et propensionem habet, in hæc verba considerat: « Solet sexus infirmior, etiam pro iis, « qui morte sunt digni, in lacrymas commoveri et « damnatorum exitus pro naturæ communis com- « miseratione misereri. Sed istum sibi planctum « Dominus Jesus designatur impendi. »

3. — *Conversus autem ad illas Jesus, dixit: Filiae Jerusalem, nolite ftere super me.* Sed numquid spectaculum istud amaris, imo et sanguineis lacrymis deplorari merebatur? « Quis non ejulasset ex corde, » inquit B. Laurentius Justinianus², « super Angelo- rum Regem et Dominum: lento gradu, tremulis « genibus, oculis liventibus, crine sparso, facie « cruentata, scissis vestibus, spinis capite coronato, « crucem propriam bajulante? Plane maxima « hæc mutatio erat dexteræ Excelsi. » Observatione porro dignissimum est verbum illud: *Conversus ad illas*. Etenim quisquis magis præcipuas universæ passionis Christi periodos attente consideraverit, adimpletum inveniet propheticum illud Isaïæ oracula³: « Non aperuit os suum; quasi agnus coram tondente se obmutescet. » Ejus taciturnitatem Pilatus supra modum obstupuit⁴: *Ita ut miraretur præses vehementer;* dum solum os suum aperiendo, perfecte suam declarare poterat innocentiam, atque ab omnibus calumniis et falsis accusationibus se purgare. Acerbissimorum flagellorum, spinarum, clavorum, aliorumque atrocissimorum tormentorum persentiscens dolores, ne unicum quidem suspircium emisit, nec minimo verbo conquestus fuit. Et tamen nunc dum dolores ejus ad summum venere apicem, os suum aperit, non ad prædictos dolores mitigandos, sed ut hisce mulieribus, animitus ei compatientibus, fletum et lacrymas sui causa profusa prohiberet. Cæterum videlicet ex nullo Scripturæ loco constat, quod sanctissimæ matri sue, ejus latus continuo stipanti, vel devotis Mariis, vel S. Joanni, vel tot aliis sibi devotis discipulis vel

¹ DID. STELLA, in *Luc.* — ² B. LAUR. JUST., de *Trium. Christi agon.* — ³ ISA., XIII, 7. — ⁴ MATT., XXVII, 34.

verbo locutus fuerit. Verum quidem est, quod in cruce septem verba pronunciaverit, sed admodum brevia. Hic autem ex industria, ut pie credi potest, gressum sistit, atque studiose cum hisce mulieribus disserere, easque edocere incipit, dicendo ipsis: *Nolite ftere.* Cum paucis mulieribus, licet cæteroquin devotis, Christus per triginta trium annorum curricula conversatus fuisse legitur, in hac tamen occasione, tametsi inopportuna esse videtur in conspectu infinitæ cujusdam multitudinis, in medio duorum latronum positus, carnificibus undique cinctus, ponderosissimo crucis patibulo onus, post tantum silentium in tribunalibus et in tormentis constantissime observatum, familiariter cum hisce mulieribus discurrere incipit, iisdemque lacrymas pro se fundere prohibet. Christus olim per os regii Prophetæ passionem suam prædicens, in hæc verba lamentatus fuit¹: *Et sustinui qui simul tecum contristaretur, et non fuit: consolantem me quæsivi, et non inveni.* Dum vero hic devotarum piarumque mulierum, ob ejus vicinam mortem lacrymis madentium, manipulus in medium se prodit, ut illum extreme afflictum consolaretur, easdem respuere videtur, earumque devotum aspernari obsequium, dicendo: *Nolite ftere.* Quid hac de re dicemus? Præcedenti vespere a Juda, ipsum in manus lictorum consignante, non est designatus recipere osculum et in ejus ruere amplexum. Similiter ut auriculam Malcho lictorum duci amputatam e terra levaret, perque prodigiosum miraculum eamdem sanam et incolumem perfido huic homini restitueret, in terram se inclinavit. Petrum, tametsi ab eodem per repetita perjuria abnegatus fuisset, benignissimo nihilominus oculorum suorum obtutu respexit, eumque ad tantam compunctionem commovit, ut egressus foras, fleverit amare. In monte Calvariæ, dum in cruce penderet, sermones miscere cœpit cum latrone, qui paulo ante una cum sodali suo eum conviciatus fuerat; eidemque latroni insuper paradisum patulum efficit. Hic autem mulieres passionem ejus deplorantes, ingratum ei videntur exhibuisse obsequium, quia flete illas prohibuit: *Nolite ftere;* quis hoc non obstupescat? Verumtamen observandum, Christum dixisse: *Nolite ftere super me.* Non igitur illis fletum absolute interdixit, sed solum finem et intentionem, ob quam plorabant, reprehendit. Unde S. Leo ait²: « Istum sibi planctum Dominus designatur impendi, quia non decebat luctus triumphum, nec lamenta victoriæ. » S. Isidorus Pelusiota Theodoto presbytero interroganti, cur Christus hunc mulierum fletum non modo non collaudarit, sed etiam objurgarit, in hæc verba respondit: « Perspicuum illud est, « commiserationem ei quidem, qui invitatus patitur, « solarium: ei autem qui ultro ac sponte, contu-

¹ Ps. LXVIII, 21. — ² S. LEO, ib.

meliam afferre. Quandoquidem igitur ipse sponte ad patiendum se conferebat, ut et mortem extinxeret, et diaboli nervos infringeret, eum autem qui laudibus ac plausu dignus erat, illæ fletu ac lacrymis prosequebantur, propterea, ut quidem nonnulli existimat, ipsis malum imprecatus est: revera autem ipsis calamitates eventuras prenunciavat. Neque enim illum lugere fas est, qui peccatum fudit et profligavit, atque ad opem primendam quoque et de medio tollendam mortem, vinculisque constringendum diabolum properat. » Enimvero mors Christi nunquam eo pervenit, ut ejus affligeret divinitatem, quia ut Psalmista ait¹: *Non accedit ad te malum.* Humanitatem quidem misere dilacerarat, sed id factum est, ut eam tanto gloriosem efficeret²: *Nonne oportuit pati Christum, et ita intrare in gloriam suam?* Propter quod et Deus exaltavit illum, et donavit illi, etc. Theophylactus a Glossa citatus ait: « Non decet autem lamentari eum, qui sponte et pro salute omnium patitur, sed congruum est, ut ille magis laudibus effeat: per crucem enim mors destruxa et infernus captivus est: lamenta his qui sponte patientur nullam consolationem afferunt. » Titus Bostrensis super Lucam ita scribit³: « Licit illi, qui ad cruciatum invitatus rapitur, commiseratio nonnullum solamen adferre solet, attamen crucem cupide, ultiro affectanti, ejusmodi sympathia molestiam parit verius, quam levamen. »

4. — *Super vos ipsas flete.* Enimvero lacrymæ ob convenientem et rationabilem finem effusæ, inæstimabilis apud Deum sunt valoris et pretii; ac proinde Christus hasce mulieres docere voluit, quo modo easdem fructuose adhibere possent, si nimur per illas peccata propria et filiorum suorum deplorant. S. Hieronymus super illa Psalmista verba⁴: *Et sustinui qui simul tecum contristaretur et non fuit, loco, Sustinui, quod in Vulgata habetur, legit: Expectavi.* Et vero Christus a præcedenti vespere usque ad illam horam præstolatus fuerat, qui compassione erga ipsum moveretur, non deplorando poenas, quas patiebatur, sed causam illarum, id est, culpam et peccata uniuscujusque propria, quia pœnitentia et lacrymæ pro peccatis a nobis effusæ, magnum patienti Redemptori allatæ fuissent sublevamen, crucemque quam peccata nostra in humeris Christi ponderosissimam effecerant, plurimum fuissent alleviaturæ: *Et sustinui, expectavi, qui simul tecum contristaretur, et non fuit: expectavi,* qui simul tecum doleret propter illud, quod me vel maxime affligebat, id est, propter peccata, pro quibus ego patiebar, et non inveni, quia filiae Jerusalem, licet amare flerent, non tamen ob id plorabant, propter quod ego patiebar; flebant enim

¹ Ps. xc, 10. — ² LUC., XXIV, 26. — ³ TIT. BOSTR., in *Luc.* — ⁴ Ps. LVIII, 21.

super me, non vero pro peccatis suis aut filiorum suorum: « Potius debet ftere peccator vulnera animæ sue, » inquit S. Bonaventura¹, « pro quibus Christus patitur, quam vulnera quæ corporeus Christi patitur. » Et vero axioma est philosophicum: Propter quod unumquodque tale et illud magis: ac proinde cum passio et mors Christi quidam sit peccati effectus, consequens est, ut multo copiosioribus, imo sanguineis peccatum deplorari mereatur lacrymis, magis quam passio Salvatoris. Porro Christus, qui Paradisum celestem lætitiebat, paulo ante passionem suam, quam previdebat Hierosolymæ destructionem, amarissimis lacrymis deflevit²: *Videns civitatem, flevit super illam.* Sed quænam hujus fletus causa erat? num forte muros, ædificiorum, vel templi ruinam deplorabat? Nequaquam, ipse enim erat ille, qui unico dumtaxat verbo eccliam et terram creaverat³: *Ipse dixit, et facta sunt: ipse mandavit, et creata sunt.* Potius igitur animarum deslebat ruinam, quas propediem sanguine suo redempturus erat, quantumvis magna parte inutiliter, ob multorum propriam culam et sanguinis sui abustum: « Mille civitates combustæ sunt atque destructæ, » inquit S. Bernardinus⁴, « et tamen non legimus pro eis Christum ita scribit⁵: « Licit illi, qui ad cruciatum invitatus rapitur, commiseratio nonnullum solamen adferre solet, attamen crucem cupide, ultiro affectanti, ejusmodi sympathia molestiam parit verius, quam levamen. »

¹ S. BONAV., s. 2 in Dom. IX post Pent. — ² LUC., XIX, 21. — ³ Ps. XXXII, 9. — ⁴ S. BERN. SEN., s. de dignitate animæ. — ⁵ HUG. CARD., in *Luc.* — ⁶ S. BERN., s. 55 ib.